

Pyhien juhlina. Palkatta parantajat

Aamupalveluksen evankeliumi

(Luuk. 9: 1 – 6)

”Siihen aikaan Jeesus kutsui koolle kaksitoista opetuslastaan ja antoi heille voiman ja vallan parantaa taudit ja karkottaa pahat henget. Hän lähetti heidät julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita ja sanoi heille: ”Älkää ottako matkalle mukaan mitään – ei sauvaa, ei laukkua, ei leipää eikä rahaa. Älkää ottako toista paitaakaan. Ja mihin taloon majoituttekin, siellä asukaa ja sieltä taas lähtekää. Jos teitä ei jossakin paikassa oteta vastaan, lähtekää siitä kaupungista ja pudistakaa pöly jaloistanne. Tämä on oleva todiste heitä vastaan.” Niin opetuslapset lähtivät matkaan. He kulkivat kylästä kylään julistaen evankeliumia ja parantaen sairaita kaikkialla.”

Sama teksti löytyy Matteukselta (Matt. 10: 1 – 15) ja Markukselta (Mark. 6: 7 – 13). Jeesus oli valinnut jo aikaisemmin kaksitoista opetuslastaan ja nimittänyt heidät apostoleiksi (Luuk. 6: 12 – 16). Sana apostoli tarkoittaa lähetettyä, lähettilästä. Myöhemmin hän valitsi seitsemänkymmentäkaksi opetuslastaan ja lähetti heidät edellään (Luuk. 10: 1 - 15). Sen kertomuksen yhteydessä on tarkempi selostus matkaohjeista. Tämä evankeliumi on luettu 22. helluntain jälkeisen viikon perjantaina.

Nyt opetuslapset osallistuvat Jeesuksen tehtävän suorittamiseen ja suoran kokemuksen Jeesuksen voimasta tautien ja pahojen henkien karkoittamiseen. Heidän tehtävänsä oli julistaa evankeliumia. Tätä julistusta vahvisti heidän tekemänsä voimateot. He eivät saaneet varustautua hyvin matkalle. Tämä korostaa Jumalan kaitselmusta heidän toiminnassaan. Heidän ohjeissaan on myös ”pölyjen pudistus jaloista”, jos heidät torjutaan (vrt. Paavali ja Barnabas Pisidian Antiokiassa, Ap.t. 13: 51). Tällä pudistamisella he osoittavat, ettei heillä ole vastuuta niistä, jotka eivät ota heitä vastaan. Luukas korostaa opetuslasten toiminnan leviämistä laajalle alueelle, sillä he julistivat evankeliumia ”kaikkialla”.

Epistola

(1. Kor. 12: 27 – 13: 8a)

”Veljet, te olette Kristuksen ruumis, ja jokainen teistä on tämän ruumiin jäsen. Jumala on seurakunnassaan asettanut ensinnäkin jotkut apostoleiksi, toiseksi jotkut profeetoiksi ja vielä jotkut

opettajiksi. Muutamilla on voima tehdä ihmeitä, toisilla on parantamisen lahja, toisilla kyky auttaa muita, toimia johtajana tai puhua kielillä. Eivät kai kaikki ole apostoleja? Tai profeettoja? Tai opettajia? Tai ihmeiden tekijöitä? Eihän kaikilla ole parantamisen lahjaa? Eiväthän kaikki puhu kielillä tai tulkitse tällaista puhetta? Mutta tavoitelkaa kaikkein arvokkaimpia armolahjoja! Nyt minä osoitan teille tien, joka on verrattomasti muita parempi. Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä mutta minulta puuttuisi rakkaus, olisin vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali. Vaikka minulla olisi profetoimisen lahja, vaikka tuntisin kaikki salaisuudet ja kaiken tiedon ja vaikka minulla olisi kaikki usko, niin että voisin siirtää vuoria, mutta minulta puuttuisi rakkaus, en olisi mitään. Vaikka jakaisin kaiken omaisuuteni nälkää näkeville ja vaikka antaisin polttaa itseni tulesa mutta minulta puuttuisi rakkaus, en sillä mitään voittaisi. Rakkaus on kärsivällinen, rakkaus on lempeä. Rakkaus ei kadehdi, ei kersku, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaa etuaan, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä vaan iloitsee totuuden voittaessa. Kaiken se kestää, kaikessa uskoo, kaikessa toivoo, kaiken se kärsii. Rakkaus ei koskaan katoa.”

Paavali toteaa, että Korintin seurakunta on Kristuksen ruumis ja jokainen seurakuntalainen on Krisuksen ruumiin jäsen. Tässä korostuu yhteisön merkitys mutta yksilöäkään ei unohdeta. Ensin Paavali korostaa kolmea eri ryhmää: apostoleja, profeettoja ja opettajia. Nämä ovat palvelleet Jumalan sanaa, jonka avulla kirkko on perustettu ja rakennettu. Apostolit ovat Kristuksen lähettäjiä ja seurakuntien perustajia, profeetat armon saaneita vaikuttavia saarnaajia ja opettajat niitä, joiden toiminta on tapahtunut myös jumalanpalveluksen ulkopuolella (vrt. Room. 12: 6 – 7).

Luetellessaan erilaisia armolahjoja, Paavali mainitsee viimeisenä kielillä puhumisen. Tämä lahja oli Korintossa yliarvostettu ja Paavali varoittaa tästä. Kielillä puhujaa eivät muut välttämättä ymmärtäneet ja kielillä puhuminen vaati tulkintaa.

Seuraava teema on rakkaus. Se näyttää rikkovan asioiden käsittelyjärjestystä, sillä aikaisemmin Paavali kirjoitti Pyhän Hengen lahjoista ja seurakunnan jäsenyydestä ja hieman myöhemmin hän kirjoittaa profetoimisesta ja kielillä puhumisesta. Tämän takia osa tutkijoista ehdotti, että tämä rakkautta käsittelevä teksti olisi myöhempi lisäys tai että se on kuulunut johonkin toiseen apostoli Paavalin tekstiin, joka on sovitettu tähän. Mutta tekstin hyvän laadun ja hellenistisen tavan ylistää suurinta hyvettä, on perusteltua ajatella, että teksti on laadittu juuri tähän kohtaan muistaen Korinton seurakunnan erityisen tilanteen. Se sopii myös yhteen juutalaisen viisaukirjallisuuden perinteeseen.

Rakkaudesta kertovan osuuden alussa olevat kolme lauselmaa on rakennettu samalla tavoin. Jokaisessa lauselmassa on otettu jokin edellisistä armolahjoista: kielet (1. Kor. 12: 28), profetoiminen (1. Kor. 12: 10, 28), tieto (1. Kor. 12: 8), usko (1. Kor. 12: 9) ja auttaminen (1. Kor. 12: 28). Tässä on samalla näiden armolahjojen ”järjestys” pienimmästä suurimpaan. Jokainen lauselma toteaa näiden armolahjojen kohdalla: ”en olisi mitään”. Voi olla, että tässä Paavali arvostelee korinttolaisten yliarvostamaa puhetaidon lahjaa. Mutta rakastamalla kristitty käyttäytyy aidolla tavalla. Paavali ei tässä määrittele rakkautta vaan tekee siitä persoonan. Jokainen tässä olevasta viidestätoista rakkauden määritelmästä sisältää toisen persoonan. Todellisuudessa kyse on Jumalan rakkaudesta, joka on merkki Pyhän Hengen läsnäolosta. Rakkaus loistaa kirkkaammin kuin profetoiminen ja usko.

Paavali määrittelee käytännön tasolla, mistä rakkauden tunnistaa. Rakkaus on kärsivällinen, lempeä, ei kadehdi, ei kersku, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaa etuaan, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä, vaan iloitsee totuuden voittaessa. Kaiken se kestää, kaikessa uskoo, kaikessa toivoo, kaiken se kärsii. Rakkaus ei koskaan katoa. Luettelo voi verrata omaan toimintaan.

Tekstimme loppuu tulevaisuuteen: rakkaus ei koskaan katoa. Tämänpäiväisen tekstimme toteaa, että muut armolahjat katoavat. Vain kolme asiaa pysyy: ”usko, toivo, rakkaus. Mutta suurin niistä on rakkaus” (1. Kor. 13: 13).

Pyhän Basileios Suuren mukaan on kolme asiaa, miksi ihmiset seuraavat Herraa. Ensimmäisenä on pelko (Sananl. 1: 7), toisena kuuliaisuus (Ap.t. 5: 29) ja kolmantena rakkaus (1. Joh. 4: 19). Rakkautemme perustuu siihen, että Jumala on ensin rakastanut meitä.

Evankeliumi

(Matt. 10: 1, 5 – 8)

”Siihen aikaan Jeesus kutsui kaksitoista opetuslastaan luokseen ja antoi heille vallan karkottaa saastaisia henkiä ja parantaa kaikkia tauteja ja vaivoja. Nämä kaksitoista Jeesus lähetti matkaan annettuaan heille ohjeet. ”Älkää menkö vierasheimoisten keskuuteen älkääkä mihinkään Samaritan kaupunkiin. Sen sijaan menkää Israelin kansan eksyneiden lampaden luo ja julistakaa: ”Taivasten valtakunta on tullut lähelle”. Parantakaa sairaita, herättäkää kuolleita, puhdistakaa spitaalisia ja ajakaa pois pahoja henkiä. Lahjaksi olette saaneet, lahjaksi antakaa.”

Sama teksti löytyy Markukselta (Mark. 6: 7 – 13) ja Luukkaalta (Luuk. 9: 1 – 6).

Jeesuksen opetuslasten luku on isompi kuin kaksitoista. Nyt tässä luku kaksitoista on korostuneesti esillä. Toisaalta maininta opetuslapsi liittää heidät yhteen muiden opetuslasten kanssa mutta luku kaksitoista erottaa heidät ”erikoisiksi” opetuslapsiksi. Keitä he olivat? Kalastajia, tavallisia ihmisiä, joukossa yksi publikaani.

Nyt kannattaa huomata, että tekstimme siirtyi jakeesta yksi jakeeseen viisi. Opetuslapsi tarkoittaa oppilasta. Sana apostoli tarkoittaa lähetettyä. Nyt Jeesus lähetti kaksitoista opetuslastaan ja näin näistä tuli apostoleja. Jos lukisimme jakeen kaksi, niin näkisimme, että siinä käytetään näistä opetuslapsista nyt nimitystä apostoli.

”Antoi heille vallan” korostaa heidän auktoriteettiaan. Sama ajatus on myös Markuksen ja Luukkaan evankeliumeissa. ”Jeesus kutsui” heidät osoittaa aloitteen olleen Jeesuksella. Luku kaksitoista tulee Israelin kahdestatoista heimosta (vrt. Matt. 19: 28) ja on vertauskuva uudistetusta Israelista. Matteus antaa ymmärtää, että heidät kaikki on kutsuttu aikaisemmin opetuslapsiksi, vaikka hän on kuvannut vain neljän kutsun kirjoittamassaan evankeliumissa (Matt. 4: 18 – 22).

”Älkää menkö vierasheimoisten keskuuteen älkääkään mihinkään Samarian kaupunkiin” on sama, kuin Jeesuksen oma käytäntö (vrt. Matt. 15: 24). Tässä on ristiriita Jeesuksen ylösnousemuksensa jälkeen antaman lähetyskäskyn välillä (Matt. 28: 19). Lähetystyön avaaminen voi olla jo muualla Matteuksen evankeliumissa (Matt. 10: 18; 3: 9, 8: 11; 21: 43; 22: 1 – 14, 23: 38 – 39). Toisaalta voi olla kyse Matteuksen perustamien seurakuntien tilanteesta ja hänen noudattamastaan, juutalaisuuteen perustuvasta traditiosta. Muilla evankelistoilla ei ole rajoitusta, kenelle saarnataan. Samarialaisten mainitseminen erikseen kertoo juutalaisten vihamielisestä suhtautumisesta heihin.

”Menkää Israelin kansan eksyneiden lampaiden luo” (Hes. 34: 2 – 6, Ps. 119: 176). Tämä voidaan ymmärtää kehotuksena mennä koko Israelin luo. Toisaalta se voidaan ymmärtää rajatummin, jolloin kohteena ovat syrjään joutuneet kansan jäsenet. Jeesuksen tarkoituksena ei ole heikentää Jumalan kansaa vaan sitoa se yhteen. Näin ”kadonneet lampaat” saavat Hänen erityishuomionsa.

Opetuslasten julistuksen tuli olla sama kuin Jeesuksella ja Johannes Kastajalla: ”Taivasten valtakunta on tullut lähelle.” Heidän tehtävänsä oli julistaa. Sanoma taivasten valtakunnasta oli niin tärkeä, että sen vastaanottajilta ei edellytetty maksua. Tällainen ajattelu oli muillakin juutalaisilla

opettajilla, esimerkiksi rabbi Hillelillä. Tämänpäiväisen tekstimme jälkeen kuitenkin selviää, että julistajilla oli oikeus saada elantonsa julistustehtävästään. Jeesus antoi apostoleille myös toisen tehtävän, heidän tuli parantaa ihmisiä niin saastaisista hengistä kuin muistakin taudeista ja vaivoista.